

Gevoegde zaken C-241/91 P en C-242/91 P

Radio Telefis Eireann (RTE) en
Independent Television Publications Ltd (ITP)
tegen
Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Mededinging — Misbruik van machtspositie — Auteursrecht”

Conclusie van advocaat-generaal C. Gulmann van 1 juni 1994	I - 747
Arrest van het Hof van 6 april 1995	I - 808

Samenvatting van het arrest

1. *Mededinging — Machtspositie — Begrip — Monopolie van omroepmaatschappijen op gegevens betreffende wekelijkse programmaoverzichten*
(EEG-Verdrag, art. 86)
2. *Mededinging — Machtspositie — Auteursrechten — Wekelijkse overzichten van televisieprogramma's — Uitoefening van recht — Misbruik — Voorwaarden*
(EEG-Verdrag, art. 86)

3. Hogere voorziening — Middelen — Verkeerde beoordeling van feiten — Niet-ontvankelijkheid
(EEG-Verdrag, art. 168 A; 's Hof's Statuut-EEG, art. 51)
4. Mededinging — Machtspositie — Ongunstige beïnvloeding van handel tussen Lid-Staten — Criteria
(EEG-Verdrag, art. 86)
5. Internationale overeenkomsten — Overeenkomsten van Lid-Staten — Overeenkomsten gesloten vóór inwerkingtreding van EEG-Verdrag — Rechtvaardiging van beperkingen van intracommunautair handelsverkeer — Ontoelaatbaarheid — Overeenkomst bekrachtigd door Lid-Staat die reeds door EEG-Verdrag gebonden was — Gevolgen voor bevoegdheid van Gemeenschap — Ontbreken
(EEG-Verdrag, art. 234 en 236)
6. Mededinging — Administratieve procedure — Beëindiging van inbreuken — Bevoegdheid van Commissie — Bevelen aan ondernemingen
(Verordening nr. 17 van de Raad, art. 3)
7. Mededinging — Administratieve procedure — Beëindiging van inbreuken — Aan ondernemingen opgelegde lasten — Evenredigheid — Criteria
(Verordening nr. 17 van de Raad, art. 3)
8. Mededinging — Administratieve procedure — Beschikking waarbij inbreuk wordt vastgesteld — Motivering — Verplichting — Draagwijdte
(EEG-Verdrag, art. 190)

1. Omroepmaatschappijen nemen een machtspositie in de zin van artikel 86 van het Verdrag in wanneer zij door hun feitelijk monopolie op de gegevens betreffende hun overzichten van programma's die door de meeste gezinnen in een Lid-Staat en door een aanzienlijk deel van de gezinnen in het aangrenzende gedeelte van een andere Lid-Statens worden ontvangen, in staat zijn een daadwerkelijke mededinging op de markt voor wekelijkse tv-gidsen in de betrokken gebieden te beletten.

ning van een naar nationaal recht als „auteursrecht” aangemerkt recht valt, ontsnapt daardoor alleen nog niet aan elke toetsing aan artikel 86 van het Verdrag.

2. Een gedraging van een onderneming met een machtspositie die onder de uitoeffe-

Zolang het recht binnen de Gemeenschap niet eenvormig is gemaakt of de nationale wettelijke regelingen niet zijn geharmoniseerd, worden de voorwaarden waaronder en de wijze waarop een intellectuele-eigendomsrecht wordt beschermd, door de nationale rechtsregels bepaald, en het alleenrecht van veelevoudig maakt

deel uit van de prerogatieven van de auteur, zodat een weigering om een licentie te verlenen, ook al gaat zij uit van een onderneming met een machtspositie, op zichzelf geen misbruik van die machtspositie kan opleveren.

In uitzonderlijke omstandigheden kan de uitoefening van het alleenrecht door de rechthebbende evenwel misbruik opleveren. Dit is het geval wanneer omroepmaatschappijen het door de nationale wettelijke regeling verleende auteursrecht gebruiken om een andere onderneming te beletten bepaalde gegevens (het kanaal, de dag, het uur en de titel van de uitzendingen) tezamen met commentaar en beeldmateriaal die buiten die ondernemingen om zijn verkregen, voor een hele week te publiceren, indien ten eerste die gedraging de introductie belet van een nieuw produkt, namelijk een alomvattende wekelijkse tv-gids, dat de betrokken ondernemingen zelf niet aanbieden en waarnaar van de zijde van de consumenten een potentiële vraag bestaat, hetgeen misbruik in de zin van 86, tweede alinea, sub b, van het Verdrag oplevert, ten tweede die weigering geen rechtvaardigingsgrond vindt in de activiteiten van het televisiebedrijf noch in die van het uitgeven van tv-gidsen, en ten derde de betrokken ondernemingen zich door hun gedragingen een afgeleide markt, te weten de markt voor wekelijkse tv-gidsen, voorbehouden door elke mededinging op die markt uit te sluiten, aangezien zij eenieder de toegang tot de basisgegevens, het onontbeerlijke materiaal voor de productie van een dergelijk gids, ontzeggen.

's Hofs Statuut kan slechts worden gebaseerd op middelen inzake schending van rechtsregels, met uitsluiting van iedere feitelijke beoordeling.

3. Hogere voorziening krachtens artikel 168 A van het Verdrag en artikel 51 van

4. Aan het vereiste van ongunstige beïnvloeding van de handel tussen Lid-Staten is niet slechts voldaan wanneer de gelaakte gedraging die handel inderdaad merkbaar ongunstig heeft beïnvloed. Volstaan kan worden met het bewijs, dat die gedraging een dergelijk gevolg kan hebben. Dit is het geval wanneer een onderneming op de geografische markt bestaande uit een Lid-Staat en een deel van een andere Lid-Staat, elke potentiële concurrent uitsluit en derhalve de mededingsstructuur op die markt wijzigt, waardoor de potentiële handelsstromen tussen die Lid-Staten ongunstig worden beïnvloed.

5. Op de bepalingen van een overeenkomst die vóór de inwerkingtreding van het Verdrag of, in voorkomend geval, vóór de toetreding van de betrokken Lid-Staat is gesloten — een overeenkomst waarop artikel 234 van het Verdrag van toepassing is — kan in de intracommunautaire betrekkingen geen beroep worden gedaan wanneer de rechten van derde staten niet in het geding zijn. Wanneer een overeenkomst is bekrachtigd door een Lid-Staat die reeds door het Verdrag was gebonden, kan zij niet worden ingeroepen ter beperking van de bevoegdheid die het Verdrag aan de Gemeenschap verleent, aangezien het Verdrag slechts volgens de procedure van artikel 236 kan worden herzien.

6. De toepassing van artikel 3 van verordening nr. 17 moet zijn afgestemd op de aard van de vastgestelde inbreuk en kan zowel het bevel omvatten bepaalde, onrechtmatig nagelaten handelingen of prestaties te verrichten, als het verbod zekere, met het Verdrag strijdige activiteiten, praktijken of toestanden te continueren.
7. In het kader van de toepassing van artikel 3 van verordening nr. 17 betekent het evenredigheidsbeginsel, dat de aan de ondernemingen gegeven opdracht een inbreuk op de mededingingsregels te beëindigen, niet verder mag gaan dan wat passend en noodzakelijk is om het gestelde doel te bereiken, namelijk het herstel van een rechtsconforme toestand.
8. De beschikkingen van de Commissie waarbij een inbreuk op de mededingingsregels wordt vastgesteld, bevelen worden gegeven en geldboeten worden opgelegd, moeten ingevolge artikel 190 van het Verdrag met redenen zijn omkleed. Dit artikel verlangt, dat de Commissie een uiteenzetting geeft van de redenen die haar tot de vaststelling van een beschikking hebben gebracht, teneinde het Hof en het Gerecht in staat te stellen hun controle uit te oefenen en zowel de Lid-Staten als de belanghebbende onderdanen te laten weten, onder welke omstandigheden zij het Verdrag heeft toegepast. Anderzijds kan van de Commissie niet worden verlangd, dat zij ingaat op alle punten, feitelijk en rechtens, die tijdens de administratieve procedure zijn behandeld.